

pplk. doc. JUDr. Mgr. Janka Hašanová, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Katedra správneho práva
Bc. Peter Melichár
Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Malackách

Oprávnenie príslušníka Policajného zboru vykázat zo spoločného obydla v podmienkach Slovenskej republiky¹

Úvod

Inštitút vykázania zo spoločného obydla predstavuje **preventívny prostriedok**, ktorého účelom je zaistiť ochranu obete pred násilím a súčasne posilniť pozíciu obete, ktorá nie je schopná vyriešiť svoju situáciu sama. Zároveň ide o prostriedok umožňujúci ohrozenej osobe vytvoriť dostatočný časový priestor na dôkladné preskúmanie vlastnej situácie, a to bez nátlakových vplyvov agresora v domácnosti a rozhodnúť, či a aké kroky podnikne, aby prestala byť obeťou domáceho násillia a zvažila či vyhľadá odbornú pomoc, podá návrh na súd na nariadenie neodkladného opatrenia a pod.

Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 M Cdo 10/2012 možno *“násillie vo všeobecnosti definovať ako úmyselné použitie fyzickej sily alebo moci, buď len pravdepodobne ohrozené alebo skutočné, proti osobe alebo proti určitej skupine alebo spoločenstvu, ktoré buď má za následok alebo má vysokú pravdepodobnosť následok poranenia, psychickú škodu a podobne. Násillie znamená najčastejšie jednorazový fyzický atak, resp. postup, pri ktorom človek spôsobuje ujmu druhému človeku. Neodmysliteľnou kategóriou násillia je bolesť a hrozba bolesti. Deklarácia o odstránení násillia páchaného na ženách, schválená Valným zhromaždením OSN v roku 1993 označuje násillie ako akýkoľvek násillný trestný čin, ktorý vedie alebo by mohol viesť k fyzickej, sexuálnej alebo psychickej ujme alebo zraneniu, vrátane vyhrážania sa takýmito činmi, zastrašovania, alebo svojvoľného obmedzovania slobody a to vo verejnom či súkromnom živote”*. Násillie môže mať rôzne formy, môže byť napríklad fyzické, verbálne, sociálne, ekonomické, sexualizované, psychické i emocionálne, môže byť zjavné ale aj skryté (uznesenie Krajského súdu v Trnave z 10.12.2013 sp. zn. 23Co/458/2013).

Príslušník Policajného zboru má pri realizácii tohto oprávnenia pomerne náročnú pozíciu, keďže musí úkon uskutočniť tak, aby jednak bol dosiahnutý základný účel tohto inštitútu, jednak neboli nad primeranú mieru obmedzované práva vykázanej osoby.² To, či policajt pri riešení situácie tento inštitút uplatní, je výlučne na jeho

¹ Tento príspevok bol podporovaný Agentúrou na podporu výskumu a vývoja a je výstupom projektu č. APVV-17-0217 Služobné zákroky príslušníkov Policajného zboru a aplikácia zásady primeranosti z trestnoprávneho a administratívno-právneho hľadiska.

² ŠRAMEL, Bystrík. Postavenie policajta pri realizácii vykázania zo spoločného obydla. In: *Polícia ako garant bezpečnosti*. Zborník z príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 412.

posúdení.¹ Ohrozená osoba nemá na realizáciu vykázania zo spoločného obydlija právny nárok. Ak policajt usúdi, že podmienky pre vykázanie nie sú splnené, osobu zo spoločného obydlija vykázat nesmie.² Hoci pri zavádzaní tohto oprávnenia do právneho poriadku Slovenskej republiky mali spočiatku príslušníci Policajného zboru obavu aplikovať toto oprávnenie v praxi, v súčasnosti sa oprávnenie vykázat zo spoločného obydlija využíva často a ročne je vďaka tomuto oprávneniu ochránených stovky ohrozených osôb.

Vývoj oprávnenia vykázat zo spoločného obydlija

V porovnaní s inými členskými štátmi Európske únie trvalo Slovenskej republike pomerne dlhú dobu, kým sa začala aj na normatívnej úrovni zaoberať otázkou, ako bojovať s fenoménom domáceho násillia a aké opatrenia zaviesť, aby obe domáceho násillia bolo možné ochrániť v čo najkratšom čase a čo najefektívnejšie. S účinnosťou od 15. decembra 2008 bolo zákonom č. 491/2008 Z. z., z 24. októbra 2008, ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 171/1993 Z. z., o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o Policajnom zbore“) do právneho poriadku Slovenskej republiky zakomponované nové ustanovenie - § 27a Oprávnenie vykázat zo spoločného obydlija. Právna úprava tohto inštitútu bola doposiaľ novelizovaná trikrát, dve novely nadobudli účinnosť v roku 2016 (v januári a v júli), pričom obidve novely prispeli k zvýšeniu ochrany obetí domáceho násillia tým, že zmenou ustanovenia § 27a sa predĺžila doba vykázania pre násillníka zo 48 hodín na 10 dní a zaviedol sa zákaz priblíženia k ohrozenej osobe na menej ako 10 m.³

1. novembra 2021 nadobudla účinnosť novela zákona č. 217/2021 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 274/2017 Z. z., o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 231/2019 Z. z. a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z., o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, ktorou sa opäť vyjde po právnej stránke v ústrety obetiam domáceho násillia, a doba vykázania sa od toho dátumu predĺžila zo súčasných 10 dní na 14 dní, zákaz priblíženia k ohrozenej osobe sa predĺžil z 10 m na 50 m a ohrozená osoba bude povinne príslušníkom Policajného zboru poučená aj o možnosti obrátiť sa intervenčné centrum, ktoré je v Slovenskej republike novým subjektom podieľajúcim sa na ochrane obetí domáceho násillia.⁴

¹ MEDELSKÁ TKÁČOVÁ, Zuzana. Právomoci príslušníka Policajného zboru pri domácom násillí. In: *Polícia ako garant bezpečnosti*. Zborník z príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 264.

² ŠRAMEL, Bystrík. Vykázanie zo spoločného obydlija ako preventívny prostriedok ochrany pred domácim násillím. In: *Kriminologické možnosti riešenia domáceho násillia*. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 20. apríla 2017. Bratislava: Wolters Kluwer. 2017, s. 266-267.

³ Bližšie pozri: HAŠANOVÁ, Janka a Ladislav DUDOR. Primeranosť služobných zákrokov príslušníka Policajného zboru v prípadoch domáceho násillia. In: *Teoretické a praktické aspekty služobných zákrokov*. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 26.

⁴ S účinnosťou od 1. 7. 2021 bolo zákonom č. 274/2017 Z. z., o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zriadené intervenčné centrum, ktoré je akreditovaným subjektom poskytujúcim špecializovanú odbornú pomoc obetiam trestného činu domáceho násillia. Intervenčné centrum poskytuje

K oprávněniu vykázat' zo spoločného obydlia bol spracovaný aj interný predpis upravujúci postup príslušníkov Policajného zboru pri aplikácii vykázania zo spoločného obydlia. V roku 2008 bol vydaný rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 95/2008. Po novelizácii zákona o Policajnom zbore, bol v roku 2016 tento rozkaz zrušený a nahradený rozkazom prezidenta Policajného zboru č. 37, ktorým sa upravuje postup príslušníkov Policajného zboru pri vykázaní zo spoločného obydlia. Vzhľadom na zákonnú povinnosť policajtov dodržiavať pri plnení úloh vyplývajúcich zo služobnej činnosti aj interné predpisy, príkazy a pokyny nariadených, je uvedený interný predpis pre policajtov záväzný a pri realizácii oprávnenia vykázat' zo spoločného obydlia sú povinní postupovať aj v súlade s týmto interným predpisom.

Aplikácia oprávnenia vykázat' zo spoločného obydlia v kontexte zásahu do základných práv a slobôd

Je zrejmé, že oprávnenie vykázat' zo spoločného obydlia vo veľkej miere zasahuje do základných ľudských práv a slobôd garantovaných Ústavou Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. (ďalej len „Ústava Slovenskej republiky“) prípadne Listinou základných práv a slobôd.

Toto oprávnenie sa dotýka prevažne článku 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Tu je definované základné ľudské právo spočívajúce v tom, že „obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.“ Zároveň ods. 3 článku 21 upravuje výnimky, kedy je možné zasiahnuť do nedotknuteľnosti obydlia. Takýto zásah je možné vykonať len zo zákonných dôvodov, a to na ochranu života, zdravia, prípadne majetku. Taktiež z dôvodu ochrany práv a slobôd iných osôb alebo v prípadoch, keď je závažne ohrozený verejný poriadok. Spomínané výnimky sa dotýkajú obydlia slúžiaceho na bývanie. Okrem týchto sú v predmetnom ustanovení spomínané výnimky týkajúce sa obydlia slúžiaceho na podnikateľské alebo iné hospodárske účely. Tu je možné vykonať zásah do nedotknuteľnosti obydlia, ak je potrebný na plnenie úloh verejnej správy.

Je nutné konštatovať, že za účelom ochrany základných ľudských práv a slobôd obeť je potrebné obmedziť práva a slobody páchatel'ovi aj keď sú mu deklarované Ústavou Slovenskej republiky. V každom prípade a pri každom takomto zásahu do základných ľudských práv a slobôd treba skúmať a brať ohľad na to, či takýto zásah má za následok ochranu práv a slobôd obeť, a či je týmto zásahom naplnený stanovený cieľ, ktorým je ochrana obeť pred násilníkom.

V zmysle uznesenia Okresného súdu Malacky sp. zn. 7C/715/2016 právo na ochranu života a zdravia je silnejšie ako vlastnícke právo osoby, ktorá sa dopustila násillia, do ktorej vlastníckych práv je potrebné zasiahnuť, a to aj v prípade, ak by táto osoba bola výlučným vlastníkom nehnuteľností. Preto užívacie právo tejto osoby k spoločnému obydlíu, alebo nehnuteľnosti, ktoré vyplýva z vlastníctva, resp. spoluvlastníctva je v prípade existencie násillia voči spolubývajúcej blízkej osobe nutné obmedziť. V prípade násillia ide totiž vždy o stav, kedy okamžité neusporiadanie v pomeroch účastníkov spočívajúce v ochrane obeť fyzického alebo psychického násillia pred protiprávnym konaním odporcu, by viedlo k vzniku v budúcnosti

krízovú intervenciu a odbornú pomoc v rozsahu udelenej akreditácie na území kraja alebo území uvedenom v rozhodnutí o udelení akreditácie, ak na území jedného kraja pôsobí viac ako jedno intervenčné centrum.

nenapravitelných alebo len ťažko napraviteľných následkov. Uvedená skutočnosť však nemá vplyv na vlastnícke právo odporcu k predmetnej nehnuteľnosti a opatrením sa obmedzuje len jedna zložka vlastníckeho práva, a to užívacia zložka.¹

Zmyslom oprávnenia vykázat' zo spoločného obydľia je zabezpečiť neprítomnosť násilníka v spoločnom obydľi s obeťou, čím sa eliminuje možnosť útöčenia na obeť zo strany násilníka. Každý prípad, pri ktorom je možné aplikovať toto oprávnenie, je potrebné hodnotiť individuálne s možnosťou využitia dostupných prostriedkov, ktorými by bol dosiahnutý želaný cieľ bez potreby zásahu do základných ľudských práv a slobôd. V prípade využitia oprávnenia treba brať ohľad aj na skutočnosť, aby následok spojený s vykázaním zo spoločného obydľia nebol pomerne závažnejší ako sledovaný cieľ.

Postup policajta pri vykázaní osoby zo spoločného obydľia

Prijatie oznámenia

Pri prvotnom prijatí oznámenia je prioritou, aby bola osoba oznamovateľa policajtom dôkladne vyťažená o skutočnostiach, ktoré táto osoba nahlasuje. Je nutné, aby sa policajt pri vyťažovaní zameral na informácie o tom, či samotný oznamovateľ je zároveň aj obeťou alebo je len sprostredkovateľ, prípadne svedok udalosti, ktorú nahlasuje. Ďalej je potrebné zamerať sa na vzťahové pomery medzi oznamovateľom a účastníkmi konfliktu. V prípade, že oznamovateľ je zároveň obeťou, tak sa zisťuje jeho vzťah k páchatel'ovi. Tieto informácie sú dôležité z taktického hľadiska, aby zasahujúci policajt vedel s kým komunikuje a kto má aké postavenie v preverovanej udalosti. Policajt ďalej zisťuje, či sa násilník nachádza na mieste skutku, či pri útöku použil zbraň, či boli obeť spôsobené zranenia, ak áno, v akom rozsahu pre potrebu zabezpečenia lekárskej starostlivosti.

Po dôkladnom vyťažení oznamovateľa vyšle operačné stredisko na miesto skutku hliadku, ktorej poskytne všetky zistené informácie. Informácie získané od oznamovateľa doplní informáciami, ktoré získal lustráciami v príslušných informačných systémoch (Denník vyšetrovacích spisov, register trestov, ústredná evidencia priestupkov, CESDAP). Z týchto je možné vydedukovať, či je násilník držiteľom zbrojného preukazu alebo zbrane, či má záznamy v registri trestov, v evidencii priestupkov, či voči nemu bolo vedené trestné stíhanie, či je niektorá z osôb v pátraní a pod. Tieto informácie pomáhajú policajtovi urobiť si obraz o osobách, voči ktorým bude vykonávať služobný zákrok. Tento postup sa vykonáva v prípade, ak je oznámenie podané telefonicky, prípadne osobne hneď po spáchaní skutku a je možné zo strany polície proti páchatel'ovi hneď zakročiť. V prípade, že je oznámenie podané s odstupom času alebo písomne, skúmajú sa dôvody, ktoré bránili skoršiemu ohláseniu skutku.²

¹ Obdobne aj uznesenie Okresný súd Trenčín Spisová značka: 18C/123/2016.

² PEŤOVSKÝ, Marián; ODLEROVÁ, Miriam a Tomáš ŠKRINÁR. *Zákon o Policajnom zbore Aplikáčná prax*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018, s. 164.

Činnost policie na místě skutku

Pri aplikácii ustanovenia § 27a zákona o Policajnom zbore musí policajti dôkladne vyhodnotiť všetky potrebné skutočnosti. Výsledkom vyhodnotenia musí byť dôvodná obava z nebezpečného útoku páchatel'a na obeť. Hovoríme o útoku na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť obeť. Za dôležitú skutočnosť pre rozhodovanie policajta vo veci sa považuje zistenie predchádzajúcich útokov. Tieto získava lustráciou v príslušných policajných evidenciách a vyťažením všetkých prítomných osôb na mieste skutku, prípadne možných svedkov, ktorí by vedeli poskytnúť hodnoverné informácie ku skutku, a tak napomôcť k rozhodnutiu policajta. Sú nimi susedia, rodinní príbuzní, kolegovia z práce, blízki priatelia. Nie je však podmienkou ani povinnosťou, aby voči obeť boli v minulosti smerované útoky zo strany útočníka, ale na druhej strane je nutné podotknúť, že takéto predchádzajúce útoky výrazne napomáhajú k rozhodnutiu policajta využiť uvedené zákonné ustanovenie.

Mnoho informácií vie policajti zistiť aj z preskúmania miesta skutku, kde sa môžu nachádzať rôzne stopy dôležité pre riadne objasnenie veci či už v rovine trestnoprávnej alebo administratívnej. Skúmanie okolia môže prispieť aj k zisteniu intenzity útokov, pretože nie všetky útoky je možné okamžite považovať za obzvlášť nebezpečné a závažné.

Policajti na mieste rozhoduje podľa vlastného presvedčenia, podmieneného zistenými skutočnosťami a vyhodnotením všetkých získaných informácií. Základnou úlohou policajta je rozoznať neškodnú manželskú hádku od domáceho násillia. Policajti nikdy nesmie do prípadu vnášať svoje subjektívne pocity a to ani vtedy, ak sa domnieva, že oznámenie je podané účelovo zo strany potencionalnej obeť na útočníka s cieľom dehonestovať ho. Postup policajta musí byť vždy v súlade so zákonom bez ohľadu na to kto, je obeťou a kto páchatel'om. Policajti v žiadnom prípade nemôže zľahčovať situáciu a odhovárať obeť od podania oznámenia. Policajti sa musí správať citlivo s ohľadom na účastníkov a závažnosť prípadu a zároveň musí byť pri vykonávaní služobného zákroku dostatočne razantný, aby zabránil prípadnému opakovanému páchaniu násillia. Týmto sa zvyšuje efektívnosť činnosti policie pri riešení konfliktov.

Hliadka prichádza na miesto skutku takým spôsobom, aby nevyvolala rozruch. Na mieste sa v prvom rade skontaktuje s oznamovateľom, ktorého vyťaží ku všetkým skutočnostiam, ktoré predtým nahlásil, prípadne tieto doplní. Členovia hliadky sa dohodnú na postupe vykonávania služobného zákroku, na spôsobe nadviazania kontaktu so stranami, spôsobe komunikácie a ostatných okolnostiach, ktoré sú dôležité k dôkladnému prevereniu oznámenia.

V prípade, že sa hliadke nepodarí spojiť s oznamovateľom alebo obeťou a nikto nereaguje na výzvu, je možné otvoriť byt a vstúpiť doň. Túto možnosť poskytuje policajtom ustanovenie § 29 zákona o Policajnom zbore. Pri využití predmetného ustanovenia je nutné dbať na skutočnosť, že otvoriť byt je možné len v prípade dôvodnej obavy z ohrozenia života, vážneho ohrozenia zdravia a hroziacej vážnej škody na majetku, kedy vec neznesie odklad. Taktiež v prípade, ak sa tu zdržuje páchatel' úmyselného trestného činu, ktorý nerešpektuje výzvu policie na opustenie priestoru, alebo ak vzniklo podozrenie, že sa tu nachádza zomretá osoba. Podmienkou pri aplikácii tohto ustanovenia je, aby policajti zabezpečil pri vykonávaní úkonu

prítomnosť nezúčastnenej osoby. Nemusí tak urobiť v prípade, kedy by nezúčastnená osoba bola v ohrození na živote alebo zdraví a taktiež v prípade, ak by hrozilo nebezpečenstvo z omeškania. O tomto postupe spíše policajt úradný záznam.

Ak na výzvu polície osoby nachádzajúce sa v byte zareagujú a dvere otvoria, postupujú policajti tak, aby v prvom rade zabránili útokom, ak tieto stále pretrvávajú. V prípade, že na mieste k žiadnemu protiprávnemu konaniu nedochádza, je policajt v zmysle § 18 zákona o Policajnom zbore oprávnený overiť si totožnosť prítomných osôb. Taktiež osobám vysvetlí jeho prítomnosť. V tomto štádiu je dôležitá komunikácia policajta s osobami, sledovanie správania osôb ako aj vizuálne preskúmanie prostredia. Pri prvotnom kontakte je možné zistiť, či pred príchodom hliadky prišlo k incidentu alebo nie. Znakmi môžu byť viditeľné čerstvé zranenia osôb, poškodený interiér bytu alebo rozhádzané veci v byte, strach obete komunikovať s policajtom v prítomnosti násilníka, prípadné zľahčovanie situácie násilníkom.

Na získanie čo najrelevantnejších vyjadrení a informácií by mal policajt osoby vyťažovať oddelene, aby eliminoval negatívne pôsobenie prítomnosti násilníka na obeť. Osamotený rozhovor obete s policajtom môže mať za následok väčšiu otvorenosť obete pri opisovaní útokov zo strany násilníka, prekonanie strachu vypovedať, nastolenie dôvery obete v políciu. Aby policajt získal čo najviac informácií od obete, nesmie na ňu vyvíjať žiadny nátlak, necháva voľný priebeh emóciám, musí jej poskytnúť dostatok času na upokojenie, je empatický a v prípade, že je to potrebné, zabezpečí prítomnosť jej blízkej osoby s cieľom vytvoriť dobré zázemie. Policajt získava informácie aj od násilníka, ktorý má tendenciu zľahčovať situáciu a popierať tvrdenia obete.

Ak policajt na základe vyhodnotenia získaných informácií dospeje k záveru, že konanie násilníka voči obeti naplnilo všetky znaky skutkovej podstaty príslušného priestupku alebo v závažnejších prípadoch aj všetky znaky skutkovej podstaty niektorého z trestných činov uvedených v osobitnej časti zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), je oprávnený takúto osobu zaistiť podľa ustanovenia § 19 ods. 1 písm. a), b) a f) zákona o Policajnom zbore. Po zaistení osobu eskortuje na príslušný útvar Policajného zboru za účelom vykonania ďalších potrebných procesných úkonov.¹

S účinnosťou od 1. 11. 2021 má policajt povinnosť v vykonanom postupe neodkladne spísať úradný záznam, a do 24 hodín od vykázania zaslať v elektronickej podobe kópiu záznamu príslušnému intervenčnému centru. Ak v spoločnom obydľí žije dieťa alebo dieťa je ohrozenou osobou, kópia záznamu sa do 24 hodín zašle v elektronickej podobe aj orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Aplikácia vykázania zo spoločného obydľia

Informácie, ktoré získa policajt na mieste skutku a ich následná analýza, smerujú k vyhodnoteniu všetkých rizík hroziacich zo strany násilníka voči obeti. Tieto riziká, ktoré obeti hrozia, môžu byť bezprostredné, vysoké, prípadne stredné. Na základe vyhodnotenia všetkých rizík policajt určí a rozhodne o ďalšom postupe. Cieľom je prijať také osobitné opatrenia, ktoré zabránia násilníkovi ohrozovať obeť. Policajt je povinný

¹ Ak je zrejmé, že boli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu, je po zabezpečení prítomnosti vyšetrovateľa potrebné postupovať podľa ustanovení Trestného poriadku.

zahrnúť do rizík možnú recidívu násilia, eskaláciu násilia, prípadne zaoberať sa takým stupňom násilia, pri ktorom hrozí obeti smrť.

Policajt je oprávnený vykázat osobu zo spoločného obydlija v prípade, ak vyhodnotením všetkých získaných informácií dospeje k záveru, že obeti hrozí zo strany násilníka bezprostredné riziko a vzniknú obavy o jej život, zdravie, slobodu alebo ľudskú dôstojnosť. Pri rozhodovaní o aplikácii oprávnenia vykázat zo spoločného obydlija je možné overiť históriu predchádzajúcich oznámení, ich dynamiku, povahu, intenzitu útokov a všetky tieto okolnosti zhodnotiť ako celok.

Policajt na mieste skutku zisťuje, či osoby konfliktu bývajú v spoločnej nehnuteľnosti. Nemusí sa jednať len o trvalý pobyt. Toto oprávnenie sa dotýka taktiež osôb s prechodným pobytom, pobytom bez prihlásenia, vlastníkov, spoluvlastníkov a taktiež aj nájomcov nehnuteľnosti. Ďalej policajt zisťuje vzťah medzi násilníkom a obeťou. Aká forma násilia bola na obeti páchaná. Zisťuje skutočnosti o predchádzajúcich útokov násilníka voči obeti a v prípade, že sa toto násilie opakuje, tak preveruje, či tieto predchádzajúce skutky boli aj oznamované na polícií, prokuratúre, prípadne iných kompetentných inštitúciách. Skúma intenzitu útoku. Hodnotí osobu útočníka a osobu obeť a ich vzájomné postavenie pri konflikte s cieľom presného stanovenia pozície útočníka a obeť. Skúma miesta, kde dochádza k útokom, či je obeť vystavovaná útokom v súkromí alebo aj na verejnosti.

Ak policajt po analýze a zhodnotení všetkých dostupných informácií usúdi, že konanie násilníka nadobudlo podozrenie z domáceho násilia a tento býva v spoločnej nehnuteľnosti s obeťou, a taktiež je dôvodné podozrenie, že násilník bude naďalej pokračovať v útokoch na život, zdravie a slobodu, prípadne sa dopustí obzvlášť závažného útoku na ľudskú dôstojnosť obeť, využije ustanovenie § 27a zákona o Policajnom zbore, ktorým násilníka vykáže zo spoločného obydlija¹ s obeťou. V súvislosti s domácim násilím je mimoriadne dôležité minimalizovať kontakt násilníka s obeťou, keďže najvhodnejší priestor má násilník práve v domácom prostredí obeť. Z toho dôvodu potrebné poskytnúť obeť ochranu, prípadne zabrániť ďalšiemu zhoršovaniu jej postavenia, aj za cenu, že skutkový stav vo veci nie je náležite zistený (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5M Cdo 10/2012, uznesenie Okresný súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4C/3/2017).

Toto ustanovenie je možné aplikovať aj v prípade, keď obeť nemá žiadne vlastnícke právo k nehnuteľnosti a nemá tu evidovaný ani trvalý alebo prechodný pobyt. To znamená, že oprávnenie sa bude vzťahovať aj na násilníka, ktorý má k obydliju vlastnícke právo alebo iné užívacie právo aj keď obeť takéto právo k obydliju nemá. Uložením povinnosti nevstupovať dočasne do bytu, sa nevytvorí žiadny nenávratný alebo v budúcnosti nenapraviteľný stav v právnych vzťahoch strán a na strane osoby podozrivej z násilia nevznikne neprimeraná ujma. Obmedzenie výkonu vlastníckeho práva v tomto prípade sleduje legitímny účel, ktorý je zdôraznený verejným záujmom (uznesenie Okresného súdu Skalica sp. zn. 2C/6/2019).

¹ Obydlím sa v zmysle rozkazu prezidenta Policajného zboru rozumie dom, byt alebo iné priestory slúžiace na bývanie (napr. rekreačná chata), ako aj priestory a pozemky patriace k nim, ktoré sú ako súčasť obydlija uzavreté, napr. oplotený dvor alebo oplotená záhrada.

Súčasťou vykázania osoby z obydľia je aj jej zákaz vstupu doň na dobu 14 dní.¹ Osoba môže byť policajtom vykázaná zo spoločného obydľia aj v jej neprítomnosti. Od ohrozenej osoby sa v takom prípade policajt snaží zistiť miesto, kde sa vykázaná osoba môže zdržiavať. Na týchto miestach vykoná previerku za účelom vypátrania vykázanej osoby. Ohrozenú osobu poučí o tom, aby po príchode vykázanej osoby do obydľia okamžite kontaktovala útvar Policajného zboru. Po vypátraní vykázanej osoby jej policajt oznámi, že je vykázaná zo spoločného obydľia, uvedie dôvody vykázania, priestor, na ktorý sa vykávanie vzťahuje, lehotu vykázania a odovzdá jej písomné potvrdenie o vykázaní a ostatné písomnosti. Ohrozená osoba nemá právo dať súhlas na skrátenie lehoty vykázania zo spoločného obydľia. Táto lehota je fixná a musí uplynúť (okrem prípadu, ak vykávanie ukončí útvar Policajného zboru z dôvodu, že neboli splnené zákonné podmienky vykázania zo spoločného obydľia).²

Policajt oznamuje vykávanie zo spoločného obydľia v dvoch formách, a to v ústnej a písomnej. Vykázanej osobe pri ústnom oznámení o vykázaní zo spoločného obydľia uvedie priestor, na ktorý sa toto opatrenie vzťahuje. Rozsah priestoru, na ktorý sa vykávanie zo spoločného obydľia vzťahuje určí policajt na základe zhodnotenia všetkých dôležitých skutočností s cieľom dosiahnuť preventívnu ochranu ohrozenej osoby. Všetky skutočnosti uvedie následne do potvrdenia o vykázaní zo spoločného obydľia. Policajt je povinný vykávanie zo spoločného obydľia prečítať vykázanej osobe a následne jej odovzdať potvrdenie o vykázaní. Vykázanú osobu vyzýva k prevzatíu potvrdenia. Vykávanie zo spoločného obydľia je účinné aj v prípade, ak vykázaná osoba odmietne podpísať alebo prevziať potvrdenie o vykázaní.

K nadobudnutiu účinnosti vykázania postačuje preukázateľne toto vyhlásiť vykázanej osobe. Odmietnutie podpísania potvrdenia vykávanou osobou, prípadne ohrozenou osobou poznačí policajt v predmetnom potvrdení. Potvrdenie o vykázaní spracuje a následne odovzdá vykázanej aj ohrozenej osobe. Jedno potvrdenie vyhotovuje aj pre potreby polície. Toto slúži aj ako dôkaz prevzatia potvrdenia obomi stranami. Súčasne s potvrdením vydáva obom stranám aj poučenia. Vykázanej osobe odovzdá poučenie vykázanej osoby a ohrozenej osobe zase poučenie ohrozenej osoby. Okrem poučenia odovzdá vykázanej osobe písomné informácie o možnostiach ubytovania v regióne. V prípade väčšieho počtu vykávaných alebo ohrozených osôb vydáva policajt každej osobe samostatné potvrdenie o vykázaní. Vykázaná osoba uvedie policajtovi adresu, na ktorej sa bude v čase vykázania zdržiavať a telefonický kontakt.

Ohrozená osoba môže policajtovi uviesť svoj telefonický kontakt. Tento môže policajt využiť pri preverovaní dodržiavania vykázania zo spoločného obydľia. Ohrozenej osobe policajt odovzdá v písomnej forme informácie o organizáciách zaoberajúcich sa pomocou poškodeným. Tieto informácie uvádzajú kontakt a presný druh pomoci, ktorú jednotlivé organizácie poskytujú obetiam. Aktuálny zoznam organizácii je sprístupnený na webovej stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí

¹ Doba vykázania z 10 dní na 14 bola predĺžená s účinnosťou od 1. 11. 2021.

² Rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 37/2016 ktorým sa upravuje postup príslušníkov Policajného zboru pri vykázaní zo spoločného obydľia v znení neskorších predpisov.

a rodiny Slovenskej republiky.¹ Ak je ohrozenou osobou žena, policajt jej poskytne telefonický kontakt Národnej linky pre ženy.

Vykázaná osoba je povinná na výzvu odovzdať policajtovi kľúče od obydľia, na ktoré sa oprávnenie vzťahuje. V prípade neuposlúchnutia takejto výzvy sa dopúšťa priestupku podľa ustanovenia § 47 ods. 1 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb., o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Nevydanie kľúčov však nie je dôvodom na zaistenie veci podľa § 21 zákona o Policajnom zbore. Kľúče sú po odovzdaní počas celej doby uložené na príslušnom útvare Policajného zboru, ktorý vykázanie realizoval. Vykázanej osobe sa kľúče vrátia po uplynutí doby vykázaní. Vrátenie kľúčom potvrdí osoba vlastnoručným podpisom v potvrdení o vykázaní zo spoločného obydľia. Ak vykázaná osoba nespolupracuje a nerešpektuje výzvy na opustenie obydľia, je policajt oprávnený použiť voči osobe donucovacie prostriedky uvedené v ustanovení § 50 zákona o Policajnom zbore.

Vykázaná osoba si môže z obydľia zobrať veci osobnej potreby, cennosti a dokumenty. Do 24 hodín od oznámenia vykázaní si môže z obydľia vziať aj ďalšie osobné veci a veci dôležité na jej podnikanie alebo nevyhnutné k výkonu povolania. Vykázanie zo spoločného obydľia realizuje policajt za prítomnosti nezúčastnenej osoby. Túto nemusí pribrať k úkonu v prípade, ak by bol ohrozený jej život alebo zdravie alebo ak vec neznesie odklad a hrozí nebezpečenstvo z omeškania.

Lehota vykázaní začína plynúť momentom vyhlásenia a končí uplynutím desiateho dňa od začiatku plynutia, pričom deň vykázaní zo spoločného obydľia sa do plynutia lehoty nepočíta. Vykázanie zo spoločného obydľia je možné ukončiť Policajným útvarem skorej ako uplynutím desať dňovej lehoty len v prípade, ak sa počas plynutia tejto lehoty preukáže, že pri vykázaní neboli splnené všetky zákonné podmienky. O tejto skutočnosti musia byť obe strany neodkladne a preukázateľne upovedomené. O vykonaní opatrenia spisuje policajt neodkladne úradný záznam, ktorého fotokópiu zasiela príslušnému orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ak je ohrozenou osobou dieťa.²

Potvrdenie o vykázaní zo spoločného obydľia následne policajt doručí na miestne a vecne príslušný súd. Musí tak urobiť najneskôr do doby, kedy je na tento súd doručený návrh na vydanie neodkladného opatrenia. Spomínaný návrh doručuje ohrozená osoba v priebehu plynutia štrnásť dňovej lehoty vykázaní zo spoločného obydľia. Návrh môže doručiť na podateľňu súdu v pracovné dni a v čase určenom na prijímanie korešpondencie. O týchto skutočnostiach musí byť ohrozená osoba zo strany policajta upovedomená. Ak súd vydá neodkladné opatrenie, musí o tomto upovedomiť príslušný útvar Policajného zboru za účelom vykonávania kontroly dodržiavania neodkladného opatrenia. Do plynutia štrnásť dňovej lehoty vykázaní sa nezapočítava deň začiatku plynutia lehoty. Pri podaní návrhu na vydanie neodkladného opatrenia sa lehota vykázaní predlžuje do doby nadobudnutia

¹ S účinnosťou od 1. 11. 2021 policajt osobitne informuje ohrozenú osobu o činnosti intervenčného centra, ako aj o poskytnutí údajov obsiahnutých v potvrdení o vykázaní a o poskytnutí telefónneho čísla ohrozenej osoby intervenčnému centru.

² Rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 37/2016 ktorým sa upravuje postup príslušníkov Policajného zboru pri vykázaní zo spoločného obydľia v znení neskorších predpisov.

vykonateľnosti rozhodnutia súdu o návrhu. O predĺžení lehoty sa vykázaná osoba upovedomuje.

Vo veci doručenia návrhu na príslušný súd policajť spolupracuje s ohrozenou osobou a taktiež doručuje vykázanéj osobe písomné upovedomenie o podanom návrhu na súde. Toto doručuje na adresu, ktorú vykázaná osoba uviedla v potvrdení o vykázaní. O všetkých úkonoch je možné vykázanú osobu upovedomiť aj telefonicky, ak v potvrdení o vykázaní uviedla svoj telefonický kontakt. Predmetné upovedomenie je možné vykázanéj osobe doručiť aj poštou a to v prípade, ak nebola táto osoba zastihnutá na adrese uvedenej v potvrdení alebo ak sa s toto osobou nepodarilo policajťovi spojiť telefonicky.

V prípade, ak ohrozená osoba podá návrh na súd na vydanie neodkladného opatrenia, je potvrdenie o vykázaní zo spoločného obydľia vydané policajťným útvarom dôležitým podkladom pre rozhodnutie súdu o nariadení neodkladného opatrenia. Vo veciach domáceho násilia súd vychádza najmä z tvrdení navrhovateľky a záznamov polície. Stanovisko odporcu býva v zásade protichodné a dochádza tak k potrebe rozhodnutia v situácií „tvrdenia proti tvrdeniu“. V tomto prípade je však správanie odporcu zrejmé aj z potvrdenia o vykázaní zo spoločného obydľia (uznesenie Okresného súdu Trebišov sp. zn. 17C/11/2021).

Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 3/2010 podmienkou pre vyhovenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je naliehavosť situácie, vyžadujúcej neodkladné riešenie veci v záujme predchádzania vzniku moźnej poruchy v právnom vzťahu. V dôsledku toho súdy o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nerozhodujú až po zistení skutkového stavu, ale už na základe osvedčenia tvrdených skutočností. Pri nariaďovaní samotného neodkladného (predbežného) opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. Miera osvedčenia potrebných skutočností sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie neodkladného (predbežného) opatrenia sa posudzuje tak podľa obsahu návrhu, pripojených listín a skutkových okolností z nich vyplývajúcich, ale aj dôvodnosti návrhu z hľadiska právneho posúdenia veci. Účelom neodkladného (predbežného) opatrenia je totiž rýchle a pružné riešenie tej situácie, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu.

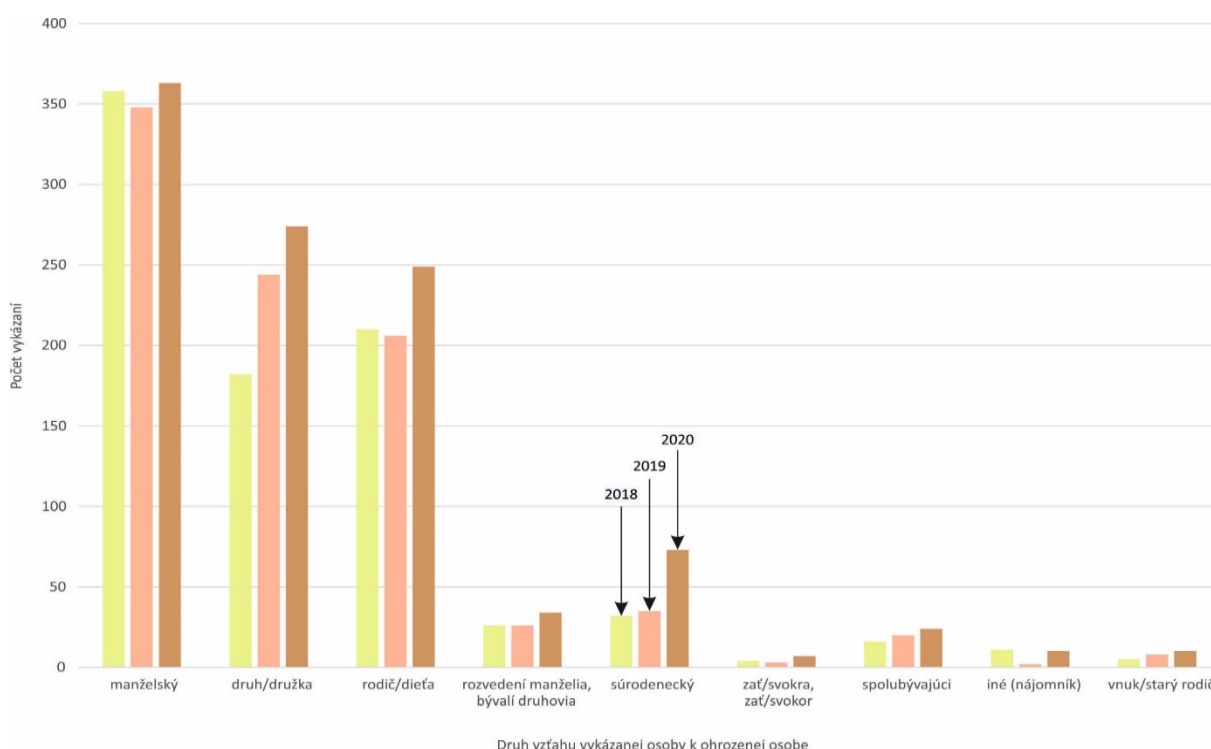
Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 103/2011-17 taktiež povrdzuje, že v konaniach o nariadenie predbežného opatrenia ide o dočasnú úpravu pomerov medzi účastníkmi konania do doby právoplatného rozhodnutia v ich veci. Preto v týchto prípadoch nemožno hovoriť o takej právnej istote účastníkov konania, ktorá by bola nemenná, resp. nezvratná, pretože právny stav nastolený predbežným opatrením nie je pre účastníkov konania definitívny.

Analýza oprávnenia vykázania zo spoločného obydľia za obdobie rokov 2018-2020 na území Slovenskej republiky

Všetky prípady aplikácie oprávnenia vykázat' zo spoločného obydľia sú zhromažďované na jednotlivých útvaroch poriadkovej polície krajských riaditeľstiev policajťného zboru. Následne tieto údaje poskytujú útvary Krajských riaditeľstiev Odboru poriadkovej polície Prezídia Policajťného zboru, kde sú štatisticky dokumentované a archivované. Sú rozdeľované podľa viacerých ukazovateľov.

Za dôležitý ukazovateľ je možné považovať priestorovú a časovú odlišnosť aplikácie predmetného oprávnenia. Z analýzy získaných dát za obdobie rokov 2018 - 2020 vyplýva nárast o viac ako 20 % prípadov vykázania osoby zo spoločného obydľia na celom území Slovenskej republiky. Z pohľadu pohlavia vykázanych osôb výrazne dominujú muži. Tu je dôležité upozorniť, že medzi rokmi 2018 až 2020 prišlo k nárastu počtu vykázanych žien a ich podiel stúpol z 3,2 % na 4,1 %.

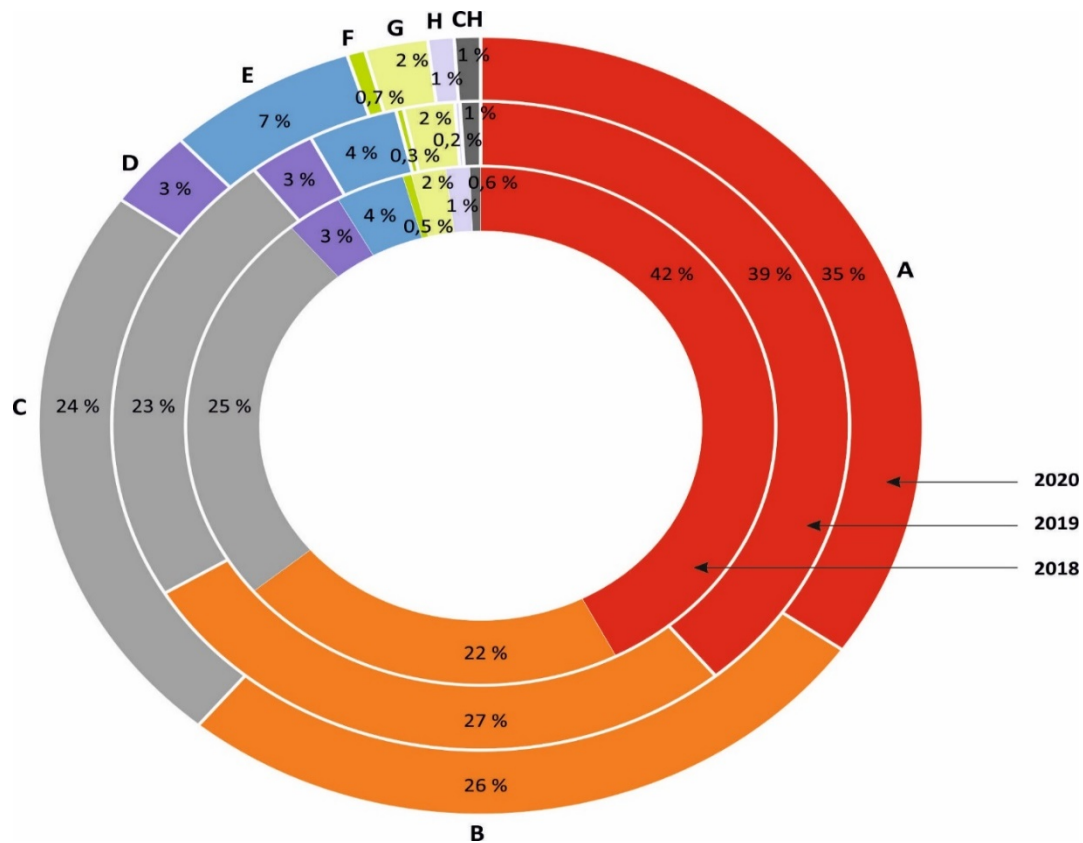
Ďalším sledovaným ukazovateľom je počet vykázaní podľa druhu vzťahu vykázanej osoby k ohrozenej osobe. Tento ukazovateľ je rozdelený na 9 kategórií: manželský; druh/družka; rodič/dieťa; rozvedení manželia; bývalí druhovia; súrodenecký; zať/svokra; zať/svokor; spolubývajúci; iné (nájomník); vnuk/starý rodič; (obr.1). Takmer vo všetkých kategóriách došlo medzi rokmi 2018 a 2020 k absolútnemu nárastu počtu prípadov. V jednom prípade došlo k poklesu prípadov z 11 za rok 2018 na 10 za rok 2020, a to vo vzťahu iné (nájomníci).



Obr. 1. Počet vykázaní podľa druhu vzťahu vykázanej osoby k ohrozenej osobe na území Slovenskej republiky medzi rokmi 2018-2020.

Zdroj údajov: odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru

Zo všetkých prípadov vykázania zo spoločného obydľia prevláda manželský vzťah vykázanej osoby k ohrozenej osobe, avšak podiel tohto druhu vzťahu má tendenciu znižovania. V roku 2020 tvoril jednu tretinu zo všetkých prípadov. Kategórie druh/družka a rodič/dieťa tvoria polovicu všetkých prípadov. Bol zaznamenaný výrazný nárast v kategórii súrodeneckého vzťahu z 3,8 % na 7,0 % všetkých prípadov. Ostatné kategórie vzťahov vykázanej osoby k ohrozenej osobe predstavujú menej ako 5 % podiel všetkých prípadov. Zo všetkých kategórií má najmenší podiel vzťah zať/svokra a zať/svokor (obr. 2).



Obr. 2. Podiel vykázaní podľa druhu vzťahu vykazanej osoby k ohrozenej osobe na území Slovenskej republiky medzi rokmi 2018-2020

Vysvetlivky: A – manželský; B – druh/družka; C – rodič/dieťa; D – rozvedení manželia, bývalí druhovia; E – súrodenecký; F – zať/svokra, zať/svokor; G – spolubývajúci; H – iné (nájomník); CH – vnuk/starý rodič.

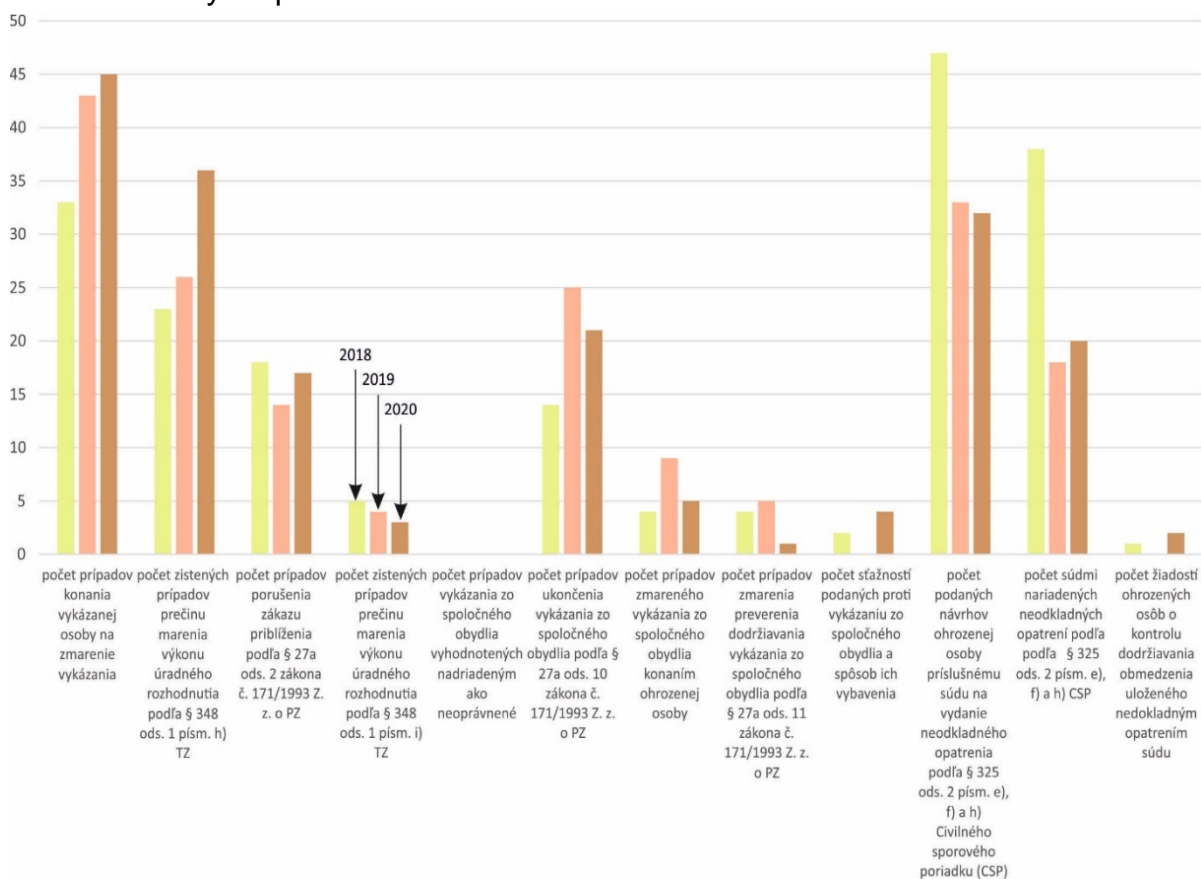
Zdroj údajov: odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru

Okrem už spomínaných ukazovateľov eviduje Prezídium Policajného zboru Slovenskej republiky ďalších 10 ukazovateľov vykázaní osoby zo spoločného obydľia podľa § 27a zákona o Policajnom zbore.

Prehľad absolútnych (obr. 1) a relatívnych (obr. 2) hodnôt za roky 2018-2020 naznačujú, že (obr. 3):

- počet prípadov konania vykázaní osoby na zmarenie vykázaní narastá o 27 %;
- počet zistených prípadov prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. h) TZ narastá o 36 %;
- počet prípadov porušenia zákazu priblíženia podľa § 27a ods. 2 zákona č. 171/1993 Z. z. o PZ má klesajúcu tendenciu o 6 %;
- počet zistených prípadov prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. i) TZ klesá o 67 %;
- počet prípadov vykázaní zo spoločného obydľia vyhodnotených nadriadeným ako neoprávnené neboli na území Slovenskej republiky zistené žiadne;
- počet prípadov ukončenia vykázaní zo spoločného obydľia podľa § 27a ods. 10 zákona č. 171/1993 Z. z. o PZ narastá o 33 %;

- počet prípadov zmarenia vykázania zo spoločného obydlija konaním ohrozenej osoby narastá o 20 %;
- počet prípadov zmarenia preverenia dodržiavania vykázania zo spoločného obydlija podľa § 27a ods. 11 zákona č. 171/1993 Z. z. o PZ klesá o 300 %;
- počet sťažností podaných proti vykázaniu zo spoločného obydlija a spôsob ich vybavenia narastá o 50 %;
- počet podaných návrhov ohrozenej osoby príslušnému súdu na vydanie neodkladného opatrenia podľa § 325 ods. 2 písm. e), f) a h) Civilného sporového poriadku klesá o 47 %;
- počet súdmi nariadených neodkladných opatrení podľa § 325 ods. 2 písm. e), f) a h) Civilného sporového poriadku klesá o 97 %;
- počet žiadostí ohrozených osôb o kontrolu dodržiavania obmedzenia uloženého neodkladným opatrením súdu narastá o 50 %.



Obr. 3. Počet prípadov vykázania z obydlija podľa jednotlivých ukazovateľov medzi rokmi 2018-2020.

Zdroj údajov: odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru

Na území Slovenskej republiky sú zreteľné výrazné rozdiely vo vykázaní zo spoločného obydlija medzi jednotlivými krajinami (obr. 4). Kým v roku 2018 došlo v Košickom kraji k viac ako 200 vykázaniam z obydlija, v Banskobystrickom kraji bol ich počet päťtinový. Jednu päťtinu všetkých prípadov v rámci Slovenskej republiky tvoria prípady evidované v Bratislavskom kraji. Na Košický kraj pripadá takmer štvrtina všetkých prípadov. Spolu v týchto dvoch krajinách bolo evidovaných 44 % všetkých prípadov. Celkovo sa absolútny počet prípadov vykázania zo spoločného obydlija

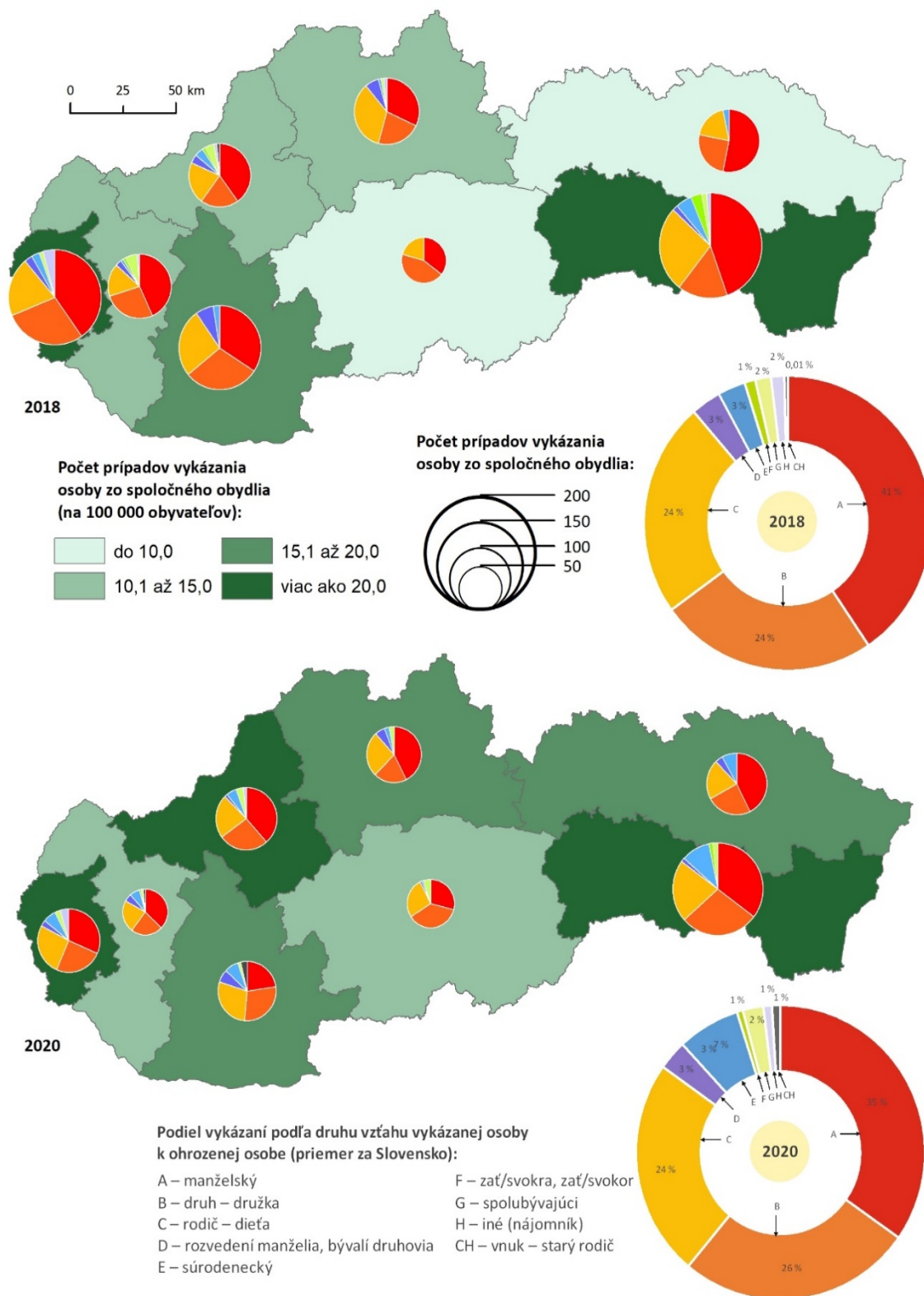
v roku 2018 pohyboval medzi 40 až 201 prípadov. V relatívnom vyjadrení, ktoré sa prepočítava na 100 000 obyvateľov sa pozícia krajov čiastočne zmenila. To neplatí pre Bratislavský a ani Košický kraj, ktoré aj napriek prepočtu na relatívne vyjadrenie zostali na prvých dvoch miestach s nepriaznivým počtom 25,7 prípadov pre Bratislavský kraj a 25,1 prípadov pre Košický kraj. V poradí tretí je Nitriansky kraj s počtom 18,6 prípadu. Do kategórie 10,1 až 15,0 prípadov na 100 000 obyvateľov sa zaradili Trnavský kraj s počtom 13,7 prípadu, Trenčiansky kraj s počtom 12,6 prípadu a Žilinský kraj s počtom 11,6 prípadu. Najviac priaznivé hodnoty zaznamenali v roku 2018 Prešovský kraj s počtom prípadov 9,6 a Banskobystrický kraj s počtom 6,2 prípadov na 100 000 obyvateľov.

Analýzou poskytnutých dát za rok 2020 bolo zistené, že v porovnaní s rokom 2018 došlo k nárastu počtu vykázaní zo spoločného obydlija v relatívnych hodnotách o 201 prípadov (index rastu 1,2). Tu je dôležité poukázať na skutočnosť, že nešlo o rovnomerný nárast prípadov na celom území Slovenskej republiky. Priestorový vzorec vykázaní zo spoločného obydlija sa v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky zmenil (obr. č. 4). V košickom kraji došlo k výraznému nárastu, kedy podiel kraja zo všetkých prípadov na území Slovenskej republiky dosiahol viac ako jednu štvrtinu, čo predstavuje hodnotu 27 %. K nárastu absolútnych počtov prípadov došlo aj v Banskobystrickom, Prešovskom, Trenčianskom a Žilinskom kraji. Absolútny úbytok prípadov vykázania zo spoločného obydlija bol v porovnaní rokov 2018 a 2020 zaznamenaný v troch krajoch, a to Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom. Relatívne hodnoty počtu vykázaných v prepočte na 100 000 obyvateľov¹ sa v roku 2020 navyšovali. Minimálnu hodnotu 12,2 prípadov zo všetkých krajov zaznamenal opätovne Banskobystrický kraj. K zníženiu prípadov došlo v Bratislavskom kraji, a to z 25,7 prípadov za rok 2018 na 20,3 prípadov v roku 2020. Rovnako bola zaznamenaná znížená hodnota 17,3 prípadov v Nitrianskom kraji a 12,2 prípadov v Trnavskom kraji. Najrýchlejší nárast relatívneho počtu prípadov bol zaznamenaný v Košickom a Trenčianskom kraji.

Z analyzovaných dát je možno konštatovať, že počet vykázaní zo spoločného obydlija podľa druhu vzťahu vykázanej osoby k ohrozenej osobe má svoje špecifické prejavy v jednotlivých krajoch Slovenskej republiky (obr. 4). V štatistických ukazovateľoch existuje 9 položiek (manželský vzťah; druh-družka; rodič-dieťa; rozvedení manželia; bývalí druhovia; súrodenecký; zať-svokra; zať-svokor; spolubývajúci; iné (nájomník); vnuk-starý rodič). Na území Slovenskej republiky boli v roku 2018 zaznamenané vykázania všetkých vzťahových druhov len v dvoch krajoch, a to Bratislavskom a Košickom. Naopak v Prešovskom a najmä Banskobystrickom kraji boli vykonávané vykázania zo spoločného obydlija len v troch kategóriách vzťahových druhov.

V roku 2020 došlo k absolútnemu nárastu počtu prípadov vykázania zo spoločného obydlija v manželskom vzťahu, avšak podiel na všetkých vykázaniach klesol na úroveň 35 %. Narástol však podiel ukazovateľa vo vzťahu druh-družka na 26 %. Taktiež výrazne narástol podiel ukazovateľa súrodenecký vzťah, kedy sa tento zvýšil na hodnotu 7 %. Ide o absolútny nárast z počtu 23 prípadov na 73 prípadov. Podiel ukazovateľa rodič-dieťa zostal na úrovni 24 %.

¹ Počet obyvateľov za rok 2020 v čase písania príspevku nebol prístupný, preto je počet prípadov prepočítaný na počet obyvateľov v kraji za rok 2019 (k 31.12.2019).



Obr. 4. Vybrané ukazovatele vykázania z obydľia podľa krajov na území Slovenskej republiky v roku 2018 a 2020.

Zdroj údajov: odbor poriadkovej polície Prezídia Policajného zboru

Prešovský a Banskobystrický kraj si zachovali špecifické postavenie v zmysle počtu vykazovaných kategórií, kde tieto kraje v roku 2020 vykazovali osoby v šiestich kategóriách z celkových deviatich. Je na zvážení, či sa príslušníci Policajného zboru v týchto krajoch pri aplikácii oprávnenia vykázat osobu zo spoločného obydlija nestretli v priebehu analyzovaných rokov so všetkými kategóriami, tak ako to bolo v ostatných krajoch na území Slovenskej republiky, alebo úlohu pri využívaní predmetného oprávnenia spomínanými príslušníkmi Policajného zboru zohral úlohu iný presne nešpecifikovaný faktor.

Záver

Oprávnenie vykázat zo spoločného obydlija sa stalo jedným z kľúčových právnych nástrojov v boji proti domácemu násiliu. Štatistiky potvrdzujú, že toto oprávnenie príslušníci Policajného zboru využívajú stále častejšie a že v právnom poriadku Slovenskej republiky má svoje nezastupiteľné miesto o čom svedčí aj posledná novela zákona o Policajnom zbore, ktorá nadobudla účinnosť 1. novembra 2021 a ktorá ešte dôslednejšie chráni obeť domáceho násillia. Je možné sa domnievať, že problematika domáceho násillia bude vždy aktuálna, domáce násillie v spoločnosti vždy bolo a bude, a preto je nutné, aby aj právo reagovalo na potreby doby a po normatívnej stránke bola zabezpečená čo najlepšia a najrýchlejšia ochrana obetí domáceho násillia.

Literatúra

- HAŠANOVÁ, Janka a Ladislav DUDOR. Primeranosť služobných zákrokov príslušníka Policajného zboru v prípadoch domáceho násillia. In: *Teoretické a praktické aspekty služobných zákrokov*. Zborník z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 26.
- MEDELSKÁ TKÁČOVÁ, Zuzana. Právomoci príslušníka Policajného zboru pri domácim násillí. In: *Polícia ako garant bezpečnosti*. Zborník z príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018. 488 s. ISBN 978-80-8054-751-6.
- PEŤOVSKÝ, Marián; ODLEROVÁ, Miriam a Tomáš ŠKRINÁR. *Zákon o Policajnom zbore Aplikčná prax*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2018. 354 s. ISBN 978-80-7380-682-8.
- ŠRAMEL, Bystrík. Postavenie policajta pri realizácii vykázania zo spoločného obydlija. In: *Polícia ako garant bezpečnosti*. Zborník z príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2018, s. 412-420. ISBN 978-80-8054-751-6.
- ŠRAMEL, Bystrík. Vykázanie zo spoločného obydlija ako preventívny prostriedok ochrany pred domácim násillím. In: *Kriminologické možnosti riešenia domáceho násillia*. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie s medzinárodnou účasťou konanej dňa 20. apríla 2017. Bratislava: Wolters Kluwer. 2017, s. 263-274. ISBN 978-80-8168-708-2.
- Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992.
- Zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.
- Zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v znení neskorších predpisov.

- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
Zákon č. 78/2015 Z. z. o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami v znení neskorších predpisov.
Rozkaz prezidenta Policajného zboru č. 37/2016 ktorým sa upravuje postup príslušníkov Policajného zboru pri vykázaní zo spoločného obydľia v znení neskorších predpisov.
Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 103/2011-17.
Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 M Cdo 3/2010.
Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 M Cdo 10/.
Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5M Cdo 10/2012.
Uznesenia Okresný súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 4C/3/2017.
Uznesenie Krajského súdu v Trnave z 10.12.2013 sp. zn. 23Co/458/2013.
Uznesenie Okresného súdu Trebišov sp. zn. 17C/11/2021.
Uznesenie Okresného súdu Skalica sp. zn. 2C/6/2019.
Uznesenie Okresného súdu Malacky sp. zn. 7C/715/2016.

RESUMÉ

Príspevok sa venuje služobným zákrokom príslušníka Policajného zboru v prípadoch domáceho násillia s dôrazom na dodržiavanie zásady primeranosti pri vykonávaní jednotlivých služobných zákrokov proti osobám vykázaným zo spoločného obydľia. Prináša prehľad o právnej úprave v tejto oblasti, poukazuje na postup príslušníka Policajného zboru v prípade riešenia domáceho násillia tak, aby bol v striktnom súlade s právnymi a internými predpismi, a aby bola zachovaná zásada primeranosti vykonania služobných zákrokov.

Kľúčové slová: domáce násillie, služobný zákrok, zákon o Policajnom zbore, vykázanie zo spoločného obydľia.

SUMMARY

HAŠANOVÁ, Janka; MELICHÁR, Peter: THE POWER OF A MEMBER OF THE POLICE FORCE TO EXPEL A PERSON FROM A SHARED HOUSEHOLD IN THE CONTEXT OF THE SLOVAK REPUBLIC

The paper is devoted to the official interventions of a police officer in cases of domestic violence with an emphasis on adherence with the principle of proportionality in the performance of individual official interventions against persons expelled from the common dwelling. It gives an overview of the legislation in this area, points to the procedure of a police officers' approach in dealing with domestic violence so that it is in strict compliance with legal and internal regulations, and that the principle of proportionality of the performance of official interventions is maintained.

Keywords: domestic violence, service of the Police Corps, Law on the Police Corps, expulsion from the common dwelling.

